

Tabulka 4.1 Využívání třídních knihoven v ČR mezi lety 2001–2016 žáky, kteří ji mají k dispozici

Rok	Podíl žáků (%) využívajících třídní knihovnu			
	Denně	Týdně	Měsíčně	Nikdy
2001	61	26	9	4
2011	41	26	29	4
2016	47	29	21	3

Čeští učitelé žáky příliš často nevodí nebo neposílají ani do dalších knihoven. Do jiné než třídní knihovny jde s učitelem nebo na jeho popud alespoň jednou měsíčně 40 % žáků, což je stejné procento jako v roce 2011, a zároveň druhé nejnižší číslo v Evropě, hned po Itálii. Mezinárodní průměr činí 67 %.

Pro úplnost je třeba dodat, že ani žáci sami knihovny příliš nenavštěvují. Alespoň jednou týdně si ze školní nebo místní knihovny půjčuje knihy 16 % českých žáků, alespoň jednou měsíčně 45 % žáků. Tyto údaje se od roku 2011 prakticky nezměnily. Obdobně nízké četnosti byly v zemích OECD a EU zaznamenány pouze na Slovensku a v Maďarsku, naopak například v Austrálii, USA, Kanadě, na Novém Zélandu, Maltě nebo v Dánsku si knihy z knihovny půjčuje alespoň jednou týdně více než 50 % žáků a alespoň jednou měsíčně více než 75 % žáků. V mezinárodním průměru si alespoň jednou týdně půjčuje knihy 38 % žáků a alespoň jednou měsíčně 63 % žáků.

Dostupnost ani vybavenost školních a třídních knihoven, dokonce ani četnost jejich využívání při výuce nemá v České republice statisticky významnou souvislost s výsledky žáků. Statisticky významně lepších výsledků však dosahují žáci, kteří si alespoň několikrát za rok sami půjčují knihy ze školní nebo místní knihovny, ve srovnání s žáky, kteří si knihy nepůjčují nikdy.

S rozvojem digitálních technologií se stále více prosazují elektronické knihy. V České republice k nim má ve škole přístup zatím jen 16 % žáků, na mezinárodní úrovni je to 41 % žáků. 24 % českých žáků již četlo alespoň jednu knihu v elektronické podobě, 36 % žáků žádnou elektronickou knihu zatím nečetlo, ale chtělo by to zkusit, a 36 % žáků žádnou elektronickou knihu nečetlo, protože dává přednost tištěným knihám.

Důraz školy na studijní úspěch

Jedním z ukazatelů, kterým se v šetření PIRLS měří školní klima, je důraz školy na studijní úspěch. Důraz školy na studijní úspěch byl zjišťován dvakrát – od ředitelů a od učitelů. Ti měli v dotazníku ohodnotit úroveň 12 aspektů ve své škole na pětibodové škále od velmi vysoké po velmi nízkou. Na základě dosaženého skóre byly školy rozděleny do následujících skupin – škola s *velmi vysokým důrazem*, škola s *vysokým důrazem* a škola se *středním důrazem* na studijní úspěch. Podle odpovědí ředitelů se Česká republika umístila na jednom z posledních míst, pouze 1 % žáků chodí do škol, v nichž se klade velmi vysoký důraz na studijní úspěch žáků. Celých 64 % žáků navštěvuje školy, které kladou na studijní úspěch svých žáků pouze střední důraz. Podobně hodnotili důraz českých škol na studijní úspěch i učitelé.

Obrázek 4.2 Srovnání míry důrazu, který podle učitelů a ředitelů kladou školy na studijní úspěch žáků

